

LIITE 3 Toiminta normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

§ 1 Liitteen soveltaminen

Tätä Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön liitettä sovelletaan normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslaissa määritellyissä poikkeusoloissa sekä niihin *varautumisessa*.

§ 2 Häiriötilanteet ja poikkeusolot

Häiriötilanteella tarkoitetaan valtioneuvoston periaatepäätöksen (Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2.11.2017, s. 97) mukaisesti uhkaa tai tapahtumaa, joka vaarantaa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja tai strategisia tehtäviä ja jonka hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa tai tiiviimpää yhteistoimintaa tai viestintää.

Poikkeusoloja ovat valmiuslain (1552/2011) 3 §:ssä säädetty tilanteet. Poikkeusolot toteaa valtioneuvosto yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa.

§ 3 Varautumisvelvollisuus

Valmiuslain 12 §:n mukaan *hyvinvointialueen* tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Varautuminen on toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Pohjanmaan hyvinvointialueen valmiussuunnittelulla luodaan *kansallisen*, alueellisen ja hyvinvointialueen *toimialojen riskiarvioiden* pohjalta häiriötilanteiden hallinta, jolla varmistetaan johtamisjärjestelmä ja toimintamallit palveluiden jatkuvuuden turvaamiseksi.

Normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallintaan *nimetään varautumisen ja turvallisuuden johtoryhmä*, joka yhdessä toimialojen, *hallinnon ja tukitoimintojen* kanssa *huolehtii* turvallisuustilanteissa hyvinvointialueen toiminnasta siten, että hyvinvointialueen *elintärkeiden toimintojen ja jatkuvuus varmistetaan ja sen tuottamat* palvelut turvataan erilaisissa normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Aluehallitus vastaa varautumisen, valmiussuunnittelun ja kokonaisturvallisuuden järjestämisen käytännön toteutuksesta aluevaltuuston päättämien periaatteiden mukaisesti. Valmiussuunnitelmista vastaa hyvinvointialueen johtaja sekä muut johtavat viranhaltijat tehtävajakonsa mukaisesti. Hyvinvointialueen turvallisuus- ja valmiuspäällikkö ja valmiussuunnittelija sekä Pelastuslaitos toimiala ja valmiuspäällikkö tukevat ja yhteen sovittavat hyvinvointialueen valmiussuunnittelua.

Varautumisen ja turvallisuuden johtoryhmän jäsenten ja johtavien viranhaltijoiden esityksestä hyvinvointialueen johtaja päättää tarvittaessa päivityksestä, kun turvallisuusympäristössä ja sen tilannekuvassa tapahtuu olennaisia muutoksia.

Hyvinvointialueen valmiussuunnitelma koostuu yleisestä osasta ja hallinto- ja tukipalveluiden sekä toimialojen valmiussuunnitelmista. Valmiussuunnitelmaa täydentävät tulosalueiden ja -yksiköiden valmiuteen ja turvallisuuteen liittyvät suunnitelmat ja toimintakortit.

Hyvinvointialueen on varautumisessaan varmistettava palvelujen jatkuvuuden turvaaminen myös silloin, kun palveluja toteutetaan hankkimalla niitä yksityisiltä palveluntuottajilta. Hyvinvointialueen tulee laatiessaan sopimuksia sen järjestämisvastuulla olevasta toiminnasta yksityisten palveluntuottajien kanssa sopia tilannekuvan ylläpitämisestä, välittämisestä ja ilmoitusmenettelystä. Hyvinvointialueen tulee edellyttää palveluntuottajalta suunnitelmaa valmiudesta ja jatkuvuudenhallinnasta.

§ 4 Hallintosäännön toimivuus normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Voimassa olevaa hallintosääntöä noudatetaan myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, ellei §:stä 5 tai valmiuslaista muuta johdu.

§ 5 Erityistoimivallan käyttöön ottaminen valmiuslain päivitys

Normaaliolojen häiriötilanteiden aikana ja poikkeusoloissa *hyvinvointialueen johtaja* voi käyttää normaaliolojen hallintosäännön määrittelemästä toimivallasta poiketen päätösvaltaa peruspalvelujen turvaamiseksi ja häiriötilanteen normalisoimiseksi, milloin asia koskee toimenpiteiden yhteensovittamista eri toimialueiden välillä, taloudellisten resurssien tai henkilöstöresurssien suuntaamista, tiedottamista tai muuta häiriötilanteen hoitamiseksi välttämätöntä päätöstä.

Pelastustoiminnassa ja sen johtamisessa (väestönsuojelussa ja evakuoinneissa poikkeusoloissa) hyvinvointialueen ylin pelastusviranomainen tai hänen nimeämä pelastusviranomainen toimiessaan pelastustoiminnan johtajana käyttää niitä valtuuksia, mitä siitä on kirjattu pelastus- ja valmiuslakiin tai muuhun säädökseen.

Erityistoimivallan käyttöön ottamisesta ja lakkaamisesta päättää hallitus. Erityistoimivalta otetaan käyttöön Pohjanmaan hyvinvointialueen normaaliolojen häiriötilanteissa ja tarvittaessa valtioneuvoston määrittelemissä poikkeusoloissa. Päätös erityistoimivallan käyttöön ottamisesta on käsiteltävä kuukauden (1) sisällä päätöksenteosta valtuuston ylimääräisessä kokouksessa.

Päätöksen erityistoimivallan käyttöön ottaminen käsitellään normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikaisessa varautumisen ja turvallisuuden johtoryhmässä. Hyvinvointialueen johtaja tekee esityksen pohjalta päätöksen tilanteissa, joissa se ei voi odottaa seuraavaan hallituksen kokoukseen asti.

§ 6 Luottamushenkilöorganisaatio

Valtuusto, hallitus ja sen jaostot sekä muut toimielimet toimivat mahdollisuuksien mukaan kuten normaalioloissa ottaen huomioon kuitenkin § 5:n mukaisen hyvinvointialuejohtajan johtajan toimivallan.

Valtioneuvosto voi valmiuslain perusteella asetuksella säätää valtuuston, hallituksen ja sen jaostojen sekä muiden toimielinten toimintaan tehtävistä muutoksista.

§ 7 Normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikainen varautumisen ja turvallisuuden johtoryhmä

Normaaliolojen häiriötilanteiden aikana ja poikkeusoloissa Pohjanmaan hyvinvointialueen toimintaa johtaa **hyvinvointialueen johtaja sekä hänen johtama normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikainen varautumisen ja turvallisuuden johtoryhmä**

Johtoryhmään kuuluvat puheenjohtajana hyvinvointialueen *johtaja, jäseninä Resurssijohtajat, toimialajohtajat, turvallisuus- ja valmiuspäällikkö, akuuttisairaalan edustaja, viestintäjohtaja, laatujohtaja, hallintoylilääkäri ja sihteeri.*

Hyvinvointialueen johtaja täydentää johtoryhmää tarvittavilla asiantuntijoilla.

Hyvinvointialueen on muodostettava tilannekuvaa alueeltaan toimintojen jatkuvuuden ja palvelujen saatavuuden turvaamiseksi häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Hyvinvointialueen on luovutettava sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekuvaa koskevia tietoja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 51 §:ssä tarkoitetulle sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskukselle.

Hyvinvointialueen johtajan sijaisina normaaliolojen häiriötilanteissa toimivat samat viranhaltijat kuin hallintosäännössä normaaliolojen osalta on määrätty.

Normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa hyvinvointialueen johtaja, *hallinnon ja tukipalveluiden sekä toimialojen johtajat viranhaltijat* vastaavat normaaliolojen häiriötilanteen ja poikkeusolojen edellyttämistä toimenpiteistä *vastuualueillaan ja yhdessä varautumisen ja turvallisuuden johtoryhmän* kanssa ohjaavat voimavaroja eri toimialueille normaaliolojen häiriötilanteen ja poikkeusolojen vaatimusten mukaisesti.

Hyvinvointialueen toimintayksiköiden tulee normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikaisessa toiminnassaan ottaa huomioon normaaliolojen häiriötilanteeseen ja poikkeusoloihin liittyvät viranomaiset ja lakisääteiset organisaatiot sekä niiden toimivalta ja tehtävät.

§ 8 Muut normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikaiset johtoryhmät ja yhteistyöryhmät

Muut normaaliolojen häiriötilanteisiin liittyvät johtoryhmät ja työryhmät asettaa ja nimeää hyvinvointialueen johtaja ja/tai tilannetta johtava viranomainen. Johtoryhmät ja työryhmät toimivat asettajan antamien toimivaltuuksien puitteissa.

Johtoryhmien ja työryhmien toiminnasta on informoitava hyvinvointialueen johtajalle välittömästi toiminnan käynnistyttyä.

§ 9 Varautumisen ja turvallisuuden johtoryhmä

Valmiuslaissa mainittuna valmiustoimikuntana toimii *normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikainen varautumisen ja turvallisuuden johtoryhmä* tai muu johtajan päättämä elin.

§ 10 Viestintä

Hallituksen tai hyvinvointialueen johtajan päätettyä tämän hallintosäännön mukaisen erityistoimivallan käyttöön ottamisesta hyvinvointialueen johtaja tai toimintaa johtava viranomainen vastaa tiedottamisesta ja lausunnoista sekä haastatteluista. Viestintäjohtaja koordinoi ja tukee varautumisen ja turvallisuuden johtoryhmän ja muiden §8:n mukaisten johtoryhmien ja yhteistyöryhmien viestintää normaaliolojen

häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, ellei siitä hyvinvointialueen johtaja ja/tai toimintaa johtava viranomainen toisin päättää.

Tiedotteet ja lausunnot annetaan sekä ruotsiksi että suomeksi.

§ xx Pohjanmaan turvallisuusfoorumi / Österbottens säkerhetsforum

Pohjanmaan turvallisuusfoorumi on moniviranomaistyöryhmä, joka toimii maakunnan ylimmän johdon suunnittelu- ja tiedonvaihtoforumina turvallisuus- ja valmiusasioissa. Turvallisuusfoorumi muodostuu yhteistyöviranomaisista, alueen kuntien edustuksesta, kolmannen sektorin, liike-elämän ja seurakuntien edustuksesta.

Turvallisuusfoorumi jakaa viranomaisten kesken yhteistä tilannekuvaa sekä määrittää maakunnan valmiussuunnittelun painopisteet, resurssit ja yhteiset tavoitteet.

Toiminta perustuu ylimmän johdon keskinäiseen sopimiseen, päätäntävaltaa Pohjanmaan turvallisuusfoorumilla ei ole.

Turvallisuusfoorumin puheenjohtajana toimii hyvinvointialueen johtaja ja hänen varahenkilönä on pelastusjohtaja.